

11/6-91

Velstanden som «Den grønne revolusjonen» i India brakte, ble skjevt fordelt mellom bøndene. De rike ble rikere, og de fattige småbøndene enda fattigere.

Indias feilslåtte grønne revolusjon

KALIM SIDDIQUI, BERGEN

Verdensbanken gav sin uforbeholdne støtte til «Den grønne revolusjonen» i indisk landbruk på midten av 60-tallet. Den skulle fremme en mer intensiv landbrukspolitikk basert på moderne ideer og gjennom å trekke bøndene inn i markedsøkonomien. Denne strategien har imidlertid ført til større hungersnød, økte forskjeller i distriktene og den har styrket de samme kreftene som har redusert matforsyningen til de fattige, nemlig de rike i landdistriktene. Stadig flere mennesker blir landløse, miljøødeleggelsene øker og velstanden i landdistriktene samlés på stadig færre hender.

De internasjonale selskapene gav også sin fulle støtte til moderniseringen av landbruket. Det ble sagt at den tekniske omleggingen skulle erstatte institusjonelle endringer. I stedet for landreformer ble India oppmuntret til å satse på nye typer plantefør for å heve produksjonen. Ved første øyekast kan en slik strategi virke lovende. Det ble hevdet at økning i matproduksjonen ville få en direkte virkning på feilernæring, sult og fattigdom. Men senere undersøkelser viser at feilernæring og fattigdom ikke er redusert. Ifølge undersøkelsene går de fattige sultne fordi de ikke har penger til å kjøpe mat, og ikke nødvendigvis fordi mat ikke er tilgjengelig.

De internasjonale selskapene som fremmer den moderne landbruksmodellen — dvs. kunstgjødsel, giftige insektmidler og nye frøtyper — har lagt Indias småbønder i hendene på dem som kontrollerer denne tilførselen. Oppgavene som tidligere krevde samarbeid mellom små-

bøndene, kan nå utføres av maskiner, og de som har kjøpekraft kan ta monopol på fordelene. Småbøndene taper terrang, deres land er overtatt av de velstående som derved har økt størrelsen på sine eiendommer. Moderne maskiner har også gjort det mulig for storbøndene å kultivere områder som tidligere var ulønnsomme. De fattige bøndene er derved blitt de store taperne og dette har bidratt til å øke volden i distriktene.

Velstanden som «Den grønne revolusjonen» brakte, ble skjevt fordelt på de forskjellige grupper av bønder, og småbøndene kom dårligst ut. Det var forskjellige årsaker til denne ulike fordelingen. De høye utgiftene til den nye landbruksmodellen krevde store kapitalinvesteringer, noe som lå utenfor småbøndenes rekkevidde. Joan Mencher bemerket i sin forskningsrapport (1978) at den nye modellen er langt fra nøytral. Hun fant at småbrukerne i Chinglepet (i staten Tamil Nadu) var interessert i den nye modellen, og de var like oppfinnsomme som storbøndene. Men de manglet ofte utstyret som skulle til for å ta i bruk den nye metoden og ble sjelden oppmuntret av de lokale landbruksmyndighetene.

Regjeringens politikk har medvirket til å øke forskjellen mellom regioner med vanningsystemer og regioner som i hovedsak er avhengig av nedbør. Det er et kjent faktum at de førstnevnte regionene får mer oppmerksomhet og service fra offentlige tjenestemenn enn de sistnevnte. Dette fordi «Den grønne revolusjonen» var øremerket for visse regioner, hvor vanningsystemer allerede var tilgjengelige.

Forbruksmønsteret i områdene hvor «Den grønne revolusjon» rår, viser en svært skjev fordeling, og et stort antall mennesker lever under fattigdomsgrensen. En undersøkelse (Bhalla-Chadha 1979) viste at en stor del av bøndene med små og middels jordbruk levde under fattigdomsgrensen.

I den senere tid er det observert betydelige økologiske motsetninger i områdene for «Den grønne revolusjonen»: Lagring av vann i damanlegg i enkelte områder fører til vannmangel i andre. Kunstig gjødsling av avlingen, giftige sprøytemidler og ensidig jordbruk fører til erosjon av det øverste lag av jordsmonnet. Man opplever også at jorden er mindre fruktbar i disse områdene. Et annet faktum er at etter hvert som stadig mer vann fra brønnene i Punjab pumpes opp, blir jorden stadig mer saltholdig.

Innsatsen i «Den grønne revolusjonen» har i hovedsak vært rettet mot økt produktivitet og vekst. Det ble antatt at veksten ville bidra til å løse problemene med arbeidsledighet og fattigdom i landdistriktene i India. Dette perspektivet er nå fjernet fra virkeligheten. I stedet for å sette vekst og bekjempelse av fattigdom som to atskilte målsetninger, burde den siste være innebygget i selve vekstprosessen. Det ville ha medført en mer likeverdig fordeling av godene og ville også bidratt til økt samarbeid. Men faktum er at vekst og utjevning ble sidestilte målsetninger uten at man hadde omstrukturert eierforholdene i landbruket. Uten grunnleggende endringer i systemet, vil det ikke være mulig å redusere ulikhetene i distriktene i India — langt mindre å fjerne dem.

Bergens Tidende - 11.6.1991

Norway